

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

ID 1359

Шифр, назва
спеціальності та
освітній рівень

176 Мікро- та наносистемна техніка (магістр)

Назва освітньої
програми

Мікро- та наносистемна техніка (2023)

Тип програми

Освітньо-професійна

Мова викладання

Українська

Факультет

Факультет інженерії машин, споруд та
технологій (ФМТ)

Кафедра

Каф. конструювання верстатів, інструментів та
машин (ВІ)

Викладач/викладачі

Скляров Руслан Анатолійович, канд. техн. наук, доцент, доцент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу

Метою вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» є засвоєння студентами, які здобувають освітній рівень магістра, необхідних теоретичних знань в сфері інтелектуальної діяльності та ознайомлення їх з особливостями винахідницької та патентно-ліцензійної роботи стосовно об'єктів промислової власності та авторського права і суміжних прав. А також практичного використання здобутих знань для отримання правової охорони на розроблені об'єкти інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, засоби комерціалізації, об'єкти авторського права та суміжних прав).

Формат курсу

Дисципліна передбачає проведення лекційних, практичних занять та консультацій. Для кращого розуміння та засвоєння викладеного матеріалу дисципліна має супровід у вигляді електронного курсу Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя (<https://dl.tntu.edu.ua>). Електронний навчальний курс має лекційний матеріал, практичні роботи, методичні вказівки до практичних робіт та систему тестування.

Компетентності ОП

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей – загальних:
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- спеціальних
СК6. Здатність користуватися сучасними системами пошуку та аналізу науково-технічної інформації, проводити патентний пошук і дослідження та здійснювати захист інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання з ОП

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:
ПР04. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у сфері мікро- та наноелектроніки, для розв'язування складних задач професійної діяльності.
ПР08. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.
ПР15. Забезпечувати захист інтелектуальної власності, комерціалізацію результатів науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.

Очна (денна) форма здобуття освіти:

Кількість кредитів ECTS – 4; лекції – 28 год.; практичні заняття – 14 год.; самостійна робота – 78 год.;

Заочна форма здобуття освіти:

Обсяг курсу

	Кількість кредитів ECTS – 4; лекції – 10 год.; практичні заняття – 10 год.; самостійна робота – 100 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання – 1; семestr – 2; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів – 2;
Форма контролю	Поточний контроль: Залік Підсумковий контроль: залік
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Дисципліна «Інтелектуальна власність» є курсом, який не передбачає попереднього опанування матеріалів інших дисциплін
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Лекційна аудиторія: мультимедійний проектор Panasonic PT-P1SDE, ноутбук. Навчальна лабораторія: 1) комп'ютерна техніка: персональний комп'ютер на базі конфігурації Intel Core i3-4170/3.7 GHz/4 Gb RAM (9 шт.). Усі персональні комп'ютери з доступом до мережі Інтернет. 2) програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office 365 (ліцензія ТНТУ, студентська ліцензія).

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Лекція 1. Основні поняття стосовно інтелектуальної власності (ІВ). Класифікація основних об'єктів інтелектуальної власності. Міжнародні класифікаційні системи	2	1
Лекція 2. Становлення і розвиток інтелектуальної власності. Управління інтелектуальною дільністю в Україні, його законодавча та нормативна база.	2	1
Лекція 3. Промисловий зразок як об'єкт інтелектуальної власності. Сутність промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка. Порядок подання заяви на промисловий зразок. Право на одержання патенту на промисловий зразок.	2	1
Лекція 4. Особливості національних патентних класифікацій. Патентні дослідження: основні визначення та скорочення. Зміст і порядок патентних досліджень за ДСТУ 3575-97. Звіт про патентно-інформаційні дослідження. Приклад проведення патентних досліджень.	2	1
Лекція 5. Правова охорона комерційного (фіrmового) найменування. Поняття і функції комерційного (фіrmового) найменування. Вимоги до комерційного (фіrmового) найменування. Захист права на фіrmові найменування та знаки. Правова охорона комерційного (фіrmового) найменування. Передача прав на комерційне (фіrmове) найменування.	2	0,5
Тема 6. Правова охорона товарного знаку та торгівельної марки. Поняття, функції і ознаки торгівельної марки. Класифікація торговельних марок. Загальновідомі торговельні марки. Технології виготовлення торговельних марок. Поняття про бренд і брэндінг. Правова охорона торговельних марок в Україні. Права та обов'язки, що випливають зі свідоцтва.	2	0,5
Лекція 7. Правова охорона зазначення походження товарів. Поняття стосовно зазначень походження товарів. Функції зазначень походження товарів. Правова охорона зазначень походження товарів. Особливості реєстрації КЗП товару та права на його використання. Реєстрація КЗП товару. Реєстрація КЗП товару в іноземних державах. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації КЗП товару та права на його використання. Припинення дії реєстрації КЗП товару та права на його використання. Захист прав на використання зазначення походження товару. Зв'язок торгової марки з географічним зазначенням походження товару. Українські попереджувальні маркування щодо захищених географічних зазначень.	2	0,5

Теми занять, короткий
зміст

Приклади НПМ та КЗП товарів зареєстрованих в Україні. Маркування ЄС щодо захищених географічних зазначень.

Лекція 8. Поняття недобросовісної конкуренції. Підстави для припинення правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.

2 0,5

Лекція 9. Винахід та корисна модель як об'єкти промислової власності. Об'єкти винаходів і їхні ознаки. Автори і власники охоронних документів. Дата подання і пріоритет заяви. Експертиза заяви і реєстрація патенту. Авторська винагорода. Склад заяви та особливості оформлення її документів. Особливості оформлення основних документів заяви. Подання заяви. Документи, що додаються до заяви.

2 1

Лекція 10. Охорона прав на раціоналізаторські пропозиції, науково-технічну інформацію та інші нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Оформлення раціоналізаторської пропозиції. Види та зміст науково-технічної інформації. Особливості конфіденційної (нерозкритої) інформації. Заходи щодо збереження комерційної таємниці та конфіденційної інформації. Компонування інтегральної мікросхеми, як об'єкт правової охорони. Дії, які не визнаються пошенням прав на зареєстровану топографію інтегральної мікросхеми.

2 0,5

Лекція 11. Авторське право та суміжні права. Суб'єктивне та об'єктивне розуміння авторського права. Основні нормативні акти, що мають чинність на території України. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських відносин. Майнові та немайнові права авторів. Право на авторську винагороду. Термін охорони прав авторів. Поняття суміжних прав. Термін охорони суміжних прав.

2 0,5

Лекція 12. Особливості правової охорони в області інформаційних технологій. Правові особливості нормативно-правової охорони інформаційних технологій. Законодавча база в області захисту комп'ютерних програм та баз даних. Комп'ютерна програма як особливий об'єкт права інтелектуальної власності. Способи захисту програмного продукту в Україні. Права на комп'ютерну програму. Вільне використання комп'ютерної програми. Програмне забезпечення вільного користування. Правова охорона на базі даних. Цивільно-правовий режим доменних імен. Інформаційний зміст сайту. Правова охорона на інтернет-сайти. Суть реєстрації авторського права на програмний продукт. Можливі варіанти оформлення правової охорони на програмний продукт.

2 1

Лекція 13. Ліцензійні та авторські договори, їх загальна характеристика. Авторські договори. Загальні положення про авторський договір. Права і обов'язки сторін за авторським договором. Порушення авторського договору, його припинення та розірвання. Характеристика авторських договорів.

2 0,5

Тема 14. Договори у сфері науково-технічної діяльності. Загальна характеристика договорів. Договори на створення об'єктів промислової власності. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-

2 0,5

конструкторських і технологічних робіт.

РАЗОМ: 28 10

Практичні заняття (теми)	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
№1. Основні міжнародні угоди та їх загальна характеристика	2	1
№2. Пошук промислових зразків (ПЗ) з написанням рубрик відповідно МКПЗ. Особливості оформлення заявки на ПЗ	2	2
№3. Пошук знаків для товарів і послуг. Оформлення учебової заявки на торгівельну марку.	2	2
№4. Визначення структур рубрик МПК та робота з пошуковими системами та базами даних.	2	1
№5. Складання заяви на винахід (корисну модель).	2	2
№6. Особливості оформлення заяви на реєстрацію авторського права.	2	1
№7. Оформлення ліцензійного договору на один із об'єктів ІВ (промисловий зразок, винахід, корисна модель, торгівельна марка).	2	1
	РАЗОМ:	14 10

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення:

1. Скляров Р. А., Гагалюк А. В., Шанайда В. В. Методичні вказівки до виконання практичної роботи з курсу «Інтелектуальна власність» Основні міжнародні договори в області інтелектуальної власності, Тернопіль, ТНТУ, 2021.- 44 с.
2. Скляров Р. А., Гагалюк А. В., Ярема І. Т. Методичні вказівки до виконання практичної роботи з курсу «Інтелектуальна власність. Пошук промислових зразків з написанням рубрик відповідно МКПЗ. Оформлення навчальної заявки на промисловий зразок, Тернопіль, ТНТУ, 2021.- 49 с.
3. Скляров Р. А., Крупа В. В., Гагалюк А. В. Методичні вказівки до виконання практичної роботи з курсу «Інтелектуальна власність» Пошук промислових зразків з написанням рубрик відповідно МКПЗ. Оформлення навчальної заявки на промисловий зразок. Частина 1. Пошук промислових зразків з написанням рубрик відповідно МКПЗ.- Тернопіль, 2017.- 23 с.
4. Скляров Р. А., Крупа В. В., Шанайда В. В. Методичні вказівки до виконання практичної роботи з курсу «Інтелектуальна власність» Пошук промислових зразків з написанням рубрик відповідно МКПЗ. Оформлення навчальної заявки на промисловий зразок. Частина 2. Оформлення навчальної заявки на промисловий зразок. - Тернопіль, 2017.- 18 с.
5. Методичні вказівки до виконання практичної роботи №3 з курсу «Інтелектуальна власність». Робота з пошуковими системами. Оформлення учебової заявки на торговельну марку. Для студентів всіх спеціальностей факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії. Скляров Р. А., Шанайда В. В., Тернопіль, ТНТУ, 2022.- 29 с.
6. Методичні вказівки до виконання практичної роботи №7 з курсу «Інтелектуальна власність». Особливості оформлення заявлання на реєстрацію авторського права. Оформлення учебової заявки на твір. Для студентів всіх спеціальностей факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії. Скляров Р. А., Шанайда В. В. Тернопіль, ТНТУ, 2022.- 28 с.
7. Методичні вказівки до виконання практичної роботи №9 з курсу «Інтелектуальна власність». Особливості оформлення ліцензійного договору на об’єкти промислової власності. Частина 1. Нормативно-правові аспекти Для студентів всіх спеціальностей факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії. Скляров Р. А., Шанайда В. В. Тернопіль, ТНТУ, 2022.- 22с.
8. Методичні вказівки до виконання практичної роботи №9 з курсу «Інтелектуальна власність». Особливості оформлення ліцензійного договору на об’єкти промислової власності. Частина 2. Порядок заповнення договору на промисловий зразок та торговельну марку. Для студентів всіх спеціальностей факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії. Скляров Р. А., Шанайда В. В. Тернопіль, ТНТУ, 2022.- 16 с.
9. Методичні вказівки до виконання практичної роботи №10 з курсу «Інтелектуальна власність». Особливості оформлення ліцензійного договору на об’єкти авторського права. Для студентів всіх спеціальностей факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії. Скляров Р. А., Шанайда В. В. Тернопіль, ТНТУ, 2022.- 31 с.

Основна література:

1. Луців І. В., Скляров Р. А., Шанайда В. В. Інтелектуальна власність. Частина 1. Система охорони інтелектуальної власності [Посібник] / – Тернопіль: Видавництво ТНТУ, 2015. – 112 с.
2. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с.
3. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. – К.: Каравела, 2019. – 204 с.

4. Світличний О. П. Право інтелектуальної власності : підручник. – 2-е вид., змін. і доп. / О. П. Світличний. – К. : НУБіП України, 2016. – 355 с.

5. Інтелектуальна власність в інформаційних технологіях/ Н. В. Назаренко.-Кривий Ріг: Діоніс, 2014.-170 с.

Допоміжна література:

1. Практикум з дисципліни "ПАТЕНТОЗНАВСТВО ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО" для студентів та аспірантів технічних спеціальностей та спеціальності «Інтелектуальна власність». Навчальне електронне видання. [Електронний ресурс] / НТУУ "КПІ"/ А.С. Ромашко, О.М. Кравець, О.В. Литвин. - К.: НТУУ "КПІ", 2013. - 173 с.
2. Інноваційне право: науково-практичний посібник за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського, О. В. Розгон. Харків: Право, 2019. 246 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/InnovativeLaw_2019/InnovativeLaw_2019.pdf

Політики курсу

Політика контролю

Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.

Політика щодо консультування

Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.

Політика щодо перескладання

Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.

Політика щодо академічної добродетелі

При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	20		15	20		25	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Тема 1	Практичне заняття №1	3	Тема 9	Практичне заняття №5	10		
Тема 2	Практичне заняття №2	7	Тема 10	Практичне заняття №6	4		
Тема 3	Практичне заняття №3	7	Тема 11	Практичне заняття №7	6		
Тема 4	Практичне заняття №4	3	Тема 12				
Тема 5			Тема 13				
Тема 6			Тема 14				
Тема 7							
Тема 8							

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ВІ, протокол №1 від «28» серпня 2023 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. техн. наук, доцент кафедри ПВ

Михайло СТРЕМБІЦЬКИЙ